

31 maart 2025

Waar staan we?

Net als de meeste mensen valt het mij ook zwaar om in deze verwarrende tijden enigszins overzicht te houden van wat er allemaal in Rusland/Oekraïne gebeurt, laat staan de rest van de wereld. Iedereen heeft zijn eigen leven en om dit allemaal in goede banen te leiden is al een opgave op zichzelf. Om daarnaast nog eens intensief het nieuws te volgen is voor velen moeilijk of zelfs niet te doen gezien alle andere verplichtingen. Ook ik worstel hiermee, in die oneindige lawine van nieuwsberichten. Wat is waar en belangrijk en wat niet? Wie schrijft wat op basis van welk motief? Eindeloos kan je hierover het hoofd breken. Dankzij m'n leven in Rusland heb ik geleerd om dit wat te relativiseren gezien hoe Russen met het nieuws/propaganda om kunnen gaan. Russen weten al decennialang hoe je tussen de regels door moet lezen en wantrouwen publieke instituties veel meer dan Nederlanders. Hoe het ook zij, een kort overzicht van de situatie ten aanzien van Oekraïne.

De belangrijkste verandering in het verloop van het conflict is natuurlijk het feit dat Donald Trump president van de Verenigde Staten is geworden. Wat men ook van Trump mag denken het effect van zijn verkiezing moet niet onderschat worden. Een Russische onderhandelaar, Kirill Dmitriev, zei zelfs op Amerikaanse televisie, Fox news, dat Trump en zijn team een derde wereldoorlog heeft weten te voorkomen, door de weg van de-escalatie in te slaan. Trump voerde campagne op het platform om het Oekraïne conflict te beëindigen. Maar wat is hiervan tot nu toe waargemaakt? Om te beginnen is de retoriek over Rusland veranderd. Woorden als: onderhandelingen, vrede, staakt-het-vuren worden nu gebruikt. Deze verandering, in stijl, is ook al direct in Moskou opgemerkt. Nu is een verandering in woorden naar een meer respectvolle houding mooi, maar hoe zit het met de inhoud? Praktisch gezien is er al telefonisch contact geweest tussen de Amerikaanse en Russische president. Er is ook wel tijdelijk een beperkt staakt-het-vuren tot stand gekomen maar deze is nog niet houdbaar gebleken. Daarnaast worden er in de hoofdstad van Saoedi-Arabië, Riyad, besprekingen gevoerd tussen de Russische en Amerikaanse overheid die, tot dusverre, tamelijk constructief zijn gebleken. Mits deze lijn doorgezet zal worden, ook al is het met vallen en opstaan, zie ik licht aan het eind van de tunnel. In de zin dat de gevechten in Oekraïne zullen stoppen, dat kan nog even duren maar desalniettemin. De V.S. onder leiding van Trump lijkt dus een proces in gang te hebben gezet van geleidelijke stappen naar het beëindigen van het conflict.

Hoe staat Rusland hierin? Op basis van mijn begrip heeft Moskou gedurende het hele conflict met Oekraïne altijd de diplomatieke brug open gehouden. Om het conflict, met inachtneming van Russische nationale veiligheidseisen, zo spoedig mogelijk te beëindigen. Moskou verwelkomt daarom iedere stap die dit mogelijk maakt. Maar, Moskou is de lange geschiedenis van gebroken afspraken en beloftes van het Westen niet vergeten. Niet verrassend zet Moskou dus een zeer hoge premium op betrouwbaarheid, voorspelbaarheid en legitimiteit van degene waarmee Rusland afspraken maakt. Rusland wil een toekomstbestendige vrede met Oekraïne. Vandaar dat het ook wijst op de illegitimiteit van de huidige Oekraïense president Zelensky. Immers is de regeertermijn van Zelensky al

verlopen en welke 'vredesakkoorden' er met hem ook getekend mogen worden, welke garantie heeft Rusland dat deze niet door zijn opvolger(s) gebroken zullen worden? Rusland wil niet over een aantal jaar opnieuw een gewapende strijd met Oekraïne voeren. Daarom staat een duurzame vrede voor Rusland op nummer één en een staakt-het-vuren op nummer twee. Immers als Rusland de volgorde omdraait, eerst een staakt-het-vuren, als een middel naar onderhandelingen, geeft het de Oekraïense regering een adempauze om enigszins op krachten te komen op het strijdveld, en dat is militair nadelig voor Rusland. De strijd van het Russische leger in Oekraïne gaat door totdat alle strategische doelen van Rusland bereikt zijn, namelijk, demilitarisatie en denazificatie. Het eerste doel is zo goed als bereikt, het tweede doel (nog) niet. Door het structurele tekort van evenwichtige en objectieve berichtgeving over Rusland realiseren we in Nederland nog steeds niet echt hoe erg dit conflict voor hen is. Niet alleen voor Oekraïne maar ook voor Rusland. Om dit wat dichterbij onze Westerse belevingswereld te brengen durf ik dit conflict te vergelijken met wat de Vietnam oorlog voor Amerika betekende. Dit conflict met Oekraïne is Rusland's Vietnam. Met daarbij de kanttekening dat dit conflict nog een ergere versie voor Rusland is dan dat Vietnam voor Amerika was (uiteraard niet voor de Vietnamese burgerbevolking). Wat bedoel ik met erger? Erger in de zin van het aantal dode Russen en Oekraïners, in Vietnam sneuvelden ongeveer 58.000 Amerikanen. Tot nu toe zijn er ca.100.000 Russen gestorven in dit conflict en meer dan 1 miljoen Oekraïners, en waarschijnlijk zal dit aantal nog verder oplopen aangezien de gevechten nog niet zijn gestopt. Maar er komt nog iets anders bij kijken namelijk de enorme culturele beschadiging van de natuurlijke harmonie tussen Russen en Oekraïners. Beide Slavische volkeren die door hun geschiedenis zo vervlochten met elkaar zijn en zoveel met elkaar delen (behalve de West-Oekraïners). Ik heb persoonlijk zoveel giga ruzies meegemaakt tussen Oekraïners en Russen en iedere keer grijpt dat me weer aan. Wetende dat dit horror conflict voorkomen had kunnen worden en dat een aantal van die mensen die nu slaande ruzies met elkaar hebben of nog erger, dood zijn, maakt het allemaal des te tragischer.

Hoe kijkt Rusland door het conflict naar ons? Helaas heeft een groot deel van hen het gehad met ons in Europa. Lang droomden Russen over 'hun Europa', het Europa van vrijheid, welvaart, schoonheid en beschaving. Het Europa van Mozart, Dante, Goethe, Chopin, De Gaulle, Adenauer en Churchill, maar die tijd is voorbij al hebben we dat ook nog steeds niet door. Poetin gaf 18 maart nog een toespraak voor een groep Russische industriëlen en vertelde hen niet op vrij economisch verkeer met het Westen te rekenen. Zelfs al zouden de sancties opgeheven worden dan zal er wel een andere manier worden gevonden om Rusland problemen te geven zei de Russische president. Met andere woorden, Rusland dient zijn blik te verleggen naar de niet-Westerse wereld. Rusland's liefdesaffaire met Europa is voorbij, Rusland heeft zich naar het Oosten gekeerd en Eurazië is Rusland's toekomst, waar het zelf al een leidende positie bij heeft ingenomen.

Hoe reageren we in Europa op het Oekraïne conflict? Tot mijn afschuw zie ik dat men in London, Parijs en Berlijn het streven naar het afwikkelen van het conflict, wat is ingezet onder Trump, niet ondersteunt maar juist ondermijnt. Brussel en Europese leiders als Macron, Starmer en Merz misbruiken dit conflict door meer

geld in defensie te steken. Nu ben ik niet tegen defensie zolang het maar echt om de verdediging van je eigen land gaat en niet een stiekem plan om een leger op te bouwen om een gewapend conflict met Rusland aan te gaan. In Brussel goochelt Ursula von der Leyen met 800 miljard euro, een megalomaan plan om in 'Europese' defensie te investeren, wat dat ook mag betekenen. Duitsland stuurt 5000 soldaten naar Litouwen, iets wat na de Tweede wereldoorlog in de Duitse geschiedenis zonder precedent is. Ook in de Tweede Kamer van ons eigen Nederland zei de leider van de grootste oppositiepartij, Frans Timmermans, *'De veiligheid van dit land (Nederland) wordt rechtstreeks bedreigd door Poetin'*. Maar ook de leider van de grootste regeringspartij, Geert Wilders, sprak zijn steun uit voor een motie om Russische tegoeden in Nederland en Europa te confisqueren en die voor Oekraïne te gebruiken. Het is ook de Zelensky-regering die een decreet heeft uitgevaardigd dat het verboden heeft om met Rusland in onderhandelingen te treden. Na drie jaar van al dat zinloze geweld, waar blijft het vredesgeluid in de Tweede Kamer? Terwijl onze wereld en die daarbuiten, mede door dit conflict, sterk is veranderd en snel door blijft gaan met grote veranderingen, vooral in Eurazië, blijven we in Nederland maar vastzitten in achterhaalde concepten over onze veiligheid. Blijven we onszelf maar feliciteren hoe vrij, democratisch, welvarend en moreel hoogstaand we zijn?

Tenslotte, wat belooft de toekomst voor Oekraïne? Het ligt eraan welke Oekraïner en welk gedeelte van Oekraïne. Jonge Oekraïners die zich hebben gevestigd in Europa zullen zich, naar mijn verwachting, redelijk makkelijk aanpassen en kunnen hun leven hier verder opbouwen. Oudere Oekraïners die in Europa blijven zullen het moeilijker hebben. Met het leren van een nieuwe taal, het vinden van een nieuwe baan en hier te kunnen aarden. De gebieden in Oekraïne die onder Russisch beheer zijn, in Oost-Oekraïne, worden al gestaag opgebouwd en Rusland investeert in deze gebieden waardoor er geleidelijk weer een perspectief is voor de mensen die hier wonen en die weer terug willen keren. Ik ken Oekraïners uit Nederland die terugkeren naar deze gebieden omdat ze hun land missen en niet kunnen aarden in Nederland. West-Oekraïne en de Oekraïners die daar wonen ben ik niet erg hoopvol over. Deze moeten eigenlijk net als in 1991 weer opnieuw beginnen met een failliete boedel, alle oorlogsschade en met veel minder mensen dan dat ze hadden toen het land onafhankelijk werd. Maar mijn grootste vrees is wat veel van die Oekraïners wel niet over ons zullen denken zodra ze achter de waarheid van dit conflict komen.